

tíðindablaðið

Leysasøla: 6,- kr.
65. árg.

sosialurín

frælsi
javnaður
brøðralag

5 ferðir um vikuna

Nr. 176 ★ hósdagur 17. september 1992

Atli Dam, lögmaður:

Heima- stýris- lógin óbroytt

-Eg eri fullkomiliga ósámdur við Frederik Harrow, serfrøðingin fólkarætti, tá hesin sigur, at yvirtøkan av undirgrundini heilt broytir viðurskiptini millum Danmark og Føroyar.

Tað er eingin munur á yvirtøkuni av undirgrundini í dag, og so yvirtøkuni av kongsjørðini í 1956.

Lesið á síðu 12, hvat Frederic Harrow heldur, og viðmerkingar lögmanns.

SLUPPU IKKI VIÐ ÚR KASTRUP:

Gjørdu kvetti

Trý ferðafólk, ið vegna innbókingarmistak ikki sluppu við flogfarinum hjá Atlantsflog, fingtu eina ókeypiss nátt í Keypmannahavn, mat og koyring – og 200 dollarar í lummapengum – og sluppu heim dagin eftir **SÍÐA 5**

**Sætti hvør
føroyingur
letur seg
HIV-kanna**

**Frá 1989 til árslok 1991 hava 7.533 føroyingar
latið seg HIV-kanna** **SÍÐA 4**

Danskur professari í fólkarætti:

Grundarlagið undir heima-stýrinum burtur

-Hevur danska stjórnin góðtikið at lata føroyingum allan rætt til at troyta møgulig ráevni í undirgrundini, tá er eisini grundarlagið undir heimastýrinum burturdottið segði danski serfrøðingurin í fólkarætti og EF-rætti við danska útvarpið týskvöldið. Um undirgrundaravtaluna segði hann m.a.:

-Tá stjórnin nú hevur latið Føroyum allan rættin til ráevni í undirgrundini, so hevur hon harvið eisini latið føroyingum tann partin av sjálvum "Højhedsrættinum" Avleiðingar nar av tí vera fyri Danmark, at tað ikki longur er møguligt at siga, at Danmark er ein ríkiseind.

Tað var annars nettup fyri at forða fyri hesum, at danski myndugleikar alla tíðina hava fasthildið, at ráevni í undirgrundini kunnu ikki yvirtakast. "Højhedsrætturin" kann tí ikki býttast innan verandi skipan, men tá stjórnin nú

kortini hevur gjørt av lata ráevni frá sær, so merkir tað, at Højhedsrætturin er brotin og harvið eisini ríkiseindin Danmark segði Fredrik Harrow og helt fram:

-Fyri mær sær tað tí út til, at Danmark ikki longur er eitt ríki. Eingin ríkiseind er til longur men ein ríkisfelagsskapur við tveimum (og trimum tá grømlendingar fáa líknandi skipan) ríkispartum, nevniliga Danmark og Føroyum, sum hvør sær hevur rættin til undirgrundina.

Við øðrum orðum kem-

ur henda avgerðin at hava sera vittrókkandi avleiðingar fyri sjálvan struktúrin í donsku stýrisskipanini.

Fredrik Harrow heldur eisini, at avtalan fær avleiðingar fyri føroyska heimastýrið.

-Heimastýrið hvílir á tí grundseingi, at tað finst eitt móðurland Danmark og so eitt Føroyar við heimastýri.

Danmark hævuds-ábyrgd

Sambært heimastýrslógina hevur Danmark búskaparliga hævudsábyrgd -

ma av Føroyum. Broyta vit nú heimastýrslógina við at lata føroyingum rættin til at troyta møgulig ráevni í undirgrundini, so gera vit eisini Føroyar búskaparliga sjálstøðugar, og tað merkir, at grundarlagið undir heimastýrinum er burtur.

Annars heldur sami Fredrik Harrow, at mannagongdin í málinum er heldur óvanlig. -Tá konsessión skal latast til so kemur slík altíð til viðgerðar í fólkatingsins orkunevnd. Var tað ikki enn meira náttúrligt, at ein so stór avgerð sum at lata

undirgrundina til føroyingar varð til viðgerðar í hesi nevndini spyr Harrow.

-Men tá hetta ikki er gjørt so má tað vera tí, at forsætisráðharrin hevur hildið seg vera foran fyri at gera hesa avtaluna uttan at spyrja fólkatingsið eftir leggur hann aftrat og heldur fram:

-Hetta er eitt "overordentligt kompliseret teoretiskt statsretligt spøgsmål, som det vil tage noget tid til at udrede, men indtil videre må vi tro på, at statsministeren har

handlet i tillid til, at han har været befojet til at indgå den aftale, og så længe andet ikke er bevist, så er aftalen gyldig" segði Fredrik Harrow, lektari í fólkarætti og EF-rætti við lærða háskúlan í Keyptmannahavn við danska útvarpið í týskvöldið.

jan

Atli Dam, lögmaður:

Fullkomiliga ósamdur við Frederik Harrow

-Eg eri fullkomiliga ósamdur í útlegggingini hjá Fredrik Harrow. Henda yvirtøkan er júst tann sama sum allar hinar, ið eru framdar eftir grein 3 í Heimastýrisskipanini. Fólkatingsins medvirkan var í 1948 og 1950 í sambandi við undirgrundarlógina, og har varð ásett, hvussu hetta skuldi gerast. Og sjálvsagt hevur forsætismálaráðið atgongd til juridiska ekspertisu, sum váttar, at so er.

Hetta sigur Atli Dam, lögmaður í eini við-

merking til úttalstíni hjá danska settrøðinginum í

fólkarætti Frederik Harrow, sum danska útvarpið

tosaði við týskvöldið.

Hvat viðvikur spurninginum at tengja yvirtøkuna av undirgrundini at eini komandi loysing frá Danmark sigur lögmaður, at tá kundi ein jú sagt, at loysingin longu varð framd fyri langari tíð síðani, nevniliga tá kongsjórðin, tvs. sjálvar Føroyar vórðu yvirtaknar í 1956.

-Eingin munur er millum tað, sum tá hendi og tað, sum nú er samtykt ella fyri tað, tá vit finga fullan rætt til fiskiríðimíðmið og búskaparligt óki osfr.

"Højhedsrætturin" tann sami sum aður

Lögmaður er púra ósamdur við Fredrik Harrow, tá hesin sigur, at við at geva føroyingum rættin til ráevni í undirgrundini, so merkir tað, at "Højhedsrætturin" er brotin og harvið eisini ríkiseindin Danmark. "Højhedsrætturin" viðvikur tí samlaða ríknum. Hetta er tann rættur, sum danski staturin hevur ma. vegna Føroyar mót-

vegis útheiminum.

-Hesin yvirrættur liggur framvegis hjá donum og kann ikki býttast sigur lögmaður og er tað heldur ikki í hesum forinum.

Atli Dam heldur eisini, at Frederik Harrow má hava misskilt okkurt, tá hann sigur, at umrødda yvirtøka merkir, at grundarlagið undir heimastýrinum er burtur.

Heimastýrslóg óbroytt

-Heimastýrslógin er óbroytt. At vit kunnu yvirtaka undirgrundina nú uttan at slita við Danmark visir bara, hvussu genialt henda lóg er smíðað sigur lögmaður.

-Heimastýrslógin er júst tann sama nú sum aður. Her er bert hent tað, at ein grein upplýst er upplýst, sum fólkatingsið í 1950. Tá undirgrundarlógin varð samtykt, gjørdi vart við, skuldi yvirtakast.

Hvat viðvikur Heima-stýrslógini og broytingum í henni, so kann tann

spurningur verða tikin upp í eini komandi sjálvstýrslóg.

Viðgerðin liðug

Um úttalstíni hjá donskum politikarum í seinastuni um, at málið átti at verið viðgjørt í fólkatingsins orkunevnd sigur Atli Dam, at viðgerðin av hesum máli var í fólkatingsinum í 1948 og 50, og hon skal tí ikki takast uppafur nú. Hvat viðvikur fólkatingsins orkunevnd, so virkar hon út frá tí donsku kolbrintulógini. Her er tað serliga galdandi, at við tað at danska undirgrundarlógin frá 1950, sum er farin úr gildi í Danmark, kortini hevur verið galdandi í Føroyum, so hevur fólkatingsið einki havt at siga í Føroyum á hesum oki.

Hvat hevur Atli Dam at siga til teir føroyingar, sum tulka yvirtøkuna av undirtøkuni sum eitt tyðandi stig móti loysingini!

